

POLSKA FEDERACJA STOWARZYSZEŃ RZECZOZNAWCÓW MAJĄTKOWYCH

L. dz. 6.3/2016

Warszawa, dnia 10 maja 2016 r.

Szanowny Pan

Kazimierz Smoliński
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Infrastruktury
i Budownictwa
ul. Chałubińskiego 4/6
00-928 Warszawa

Petycja w sprawie zmian wprowadzonych Ustawą z dnia 11 marca 2016 r.
o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego w odniesieniu do biegłych

Szanowny Panie Ministrze

W imieniu Polskiej Federacji Stowarzyszeń Rzecznawców Majątkowych przedkładam na Pana ręce petycję, w sprawie koniecznych, naszym zdaniem, do przeprowadzenia modyfikacji dotyczących zmian, wprowadzonych Ustawą z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2016 poz. 437), poprzez usunięcie lub zmodyfikowanie niekorzystnych i niesprawiedliwych zapisów, dotyczących oceniania i dyscyplinowania biegłych w zakresie sporządzanych przez nich opinii na potrzeby postępowań sądowych i administracyjnych.

W związku z wprowadzonymi w/w Ustawą zmianami do Kodeksu postępowania karnego, środowisko rzeczoznawców majątkowych, pełniących funkcję biegłych w zakresie szacowania nieruchomości, zasygnalizowało mi konieczność zwrócenia się do Pana Ministra z prośbą o podjęcie przez Pana Ministra interwencji oraz przeprowadzenia konsultacji międzyresortowych, a także umożliwienie wzajemnego spotkania w celu zasygnalizowania przez środowisko rzeczoznawców majątkowych, pełniących funkcję biegłych, wszystkich problemów oraz nieścisłości powstałych w związku z wprowadzonymi w/w Ustawą zmianami, w odniesieniu do przepisów regulujących tryb i sposób sporządzania przez biegłych opinii.

Członek: *The European Group of Valuers' Associations* TEGOVA oraz International Valuation Standards Committee IVSC

THE POLISH FEDERATION OF VALUERS' ASSOCIATIONS

ul. Nowogrodzka 50, 00-695 Warszawa, Poland, tel. +48 22 627 07 17, fax +48 22627 07 79
e-mail: pfva@pfva.com.pl, www.pfva.com.pl

Zaniepokojenie środowiska rzeczoznawców majątkowych pełniących funkcję biegłych wynika z okoliczności, iż Ustawa ta wprowadza do obecnie obowiązujących aktów prawnych zapisy w postaci regresu do pojęcia „opinii fałszywej”, bez wyjaśnienia definicji tych pojęć i tym samym w sposób negatywny i niesprawiedliwy dereguluje aktualnie obowiązujące przepisy prawa, w zakresie trybu i sposobu sporządzania przez biegłych opinii.

Informuję Pana Ministra, iż w opinii środowiska biegłych sądowych, niniejsza Ustawa wprowadza również niesprawiedliwe i niepraktyczne zapisy, zarówno w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, jak i zapisy zawarte w Kodeksie Postępowania Administracyjnego, Kodeksie Postępowania Karnego, Kodeksie Postępowania Cywilnego i innych, w odniesieniu do trybu i procesu sporządzania opinii przez biegłych na potrzeby toczących się postępowań.

Podnoszę, iż w opinii rzeczoznawców majątkowych, pełniących funkcję biegłego w zakresie szacowania nieruchomości, Ustawa zmieniająca z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego wprowadza do w/w ustaw opisane poniżej zapisy, które zasługują, ze strony środowiska biegłych, na szczególną krytykę.

Uprzejmie informuję Pana Ministra, iż największy niepokój środowiska rzeczoznawców majątkowych budzi treść: art. 1 ust 141 i art. 7 ust c) oraz art. 15 Ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2016 poz. 437), które to artykuły nie tylko niezasadnie i nieprecyzyjnie odnoszą się do pojęcia „opinii fałszywej” oraz „opinii nierzetelnej”, ale także bezpodstawnie i w sposób nierzetelnie nie uzasadniony przewidują odpowiedzialność karną dla biegłego sporządzającego opinię, w postaci pozbawienia wolności biegłego, którego opinia zostanie zakwalifikowana, jako „fałszywa”.

Ponadto na niekorzyść Ustawodawcy przemawia również fakt, iż nie przewidział on w trakcie wprowadzanych zmian do w/w aktów prawnych definicji „opinii fałszywej” i „nierzetelnej”, co leży w sprzeczności z zapisami ustawy o gospodarce nieruchomościami w tym w szczególności zapisami Art. 157 o Komisjach Opiniujących przy organizacjach zawodowych, oceniających i opiniujących operaty szacunkowe lub opinie biegłych. Brak ustawowych definicji pojęć: „opinia fałszywa” i „opinia nierzetelna” naszym zdaniem narazi biegłych na poniesienie nieuzasadnionych konsekwencji, w związku z nadinterpretowaniem przez sądy, organy lub instytucje pojęcia „opinii fałszywej” lub „nierzetelnej”.

Dodatkowo zgodnie z treścią Art. 1. ust 141 Ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw do treści Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. poz. 555, z późn. zm. 2) w art. 618f Kodeksu postępowania karnego zostały dodane po § 4 nowe zapisy tj. § 4a i 4b w brzmieniu podanym poniżej:

§ 4a. Jeżeli opinia jest fałszywa, wynagrodzenie oraz zwrot jakichkolwiek kosztów poniesionych przez biegłego związanych z jej sporządzeniem lub złożeniem nie przysługują.

§ 4b. Jeżeli opinia jest nierzetelna lub została sporządzona lub złożona ze znacznym nieusprawiedliwionym opóźnieniem, wynagrodzenie ulega odpowiedniemu obniżeniu;

można również odstąpić od przyznania wynagrodzenia lub zwrotu jakichkolwiek kosztów poniesionych przez biegłego związanych z jej sporządzeniem lub złożeniem.”

Tożsame niekorzystne i niesprawiedliwe dla biegłych zapisy wprowadzone zostały również w art. 15. Ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, który również w Ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1025, z późn. zm. 12) w art. 89 po ust. 4 wprowadził do jego treści nowy ustęp 4a w brzmieniu podanym poniżej:

„4a. Jeżeli opinia jest fałszywa, wynagrodzenie oraz zwrot jakichkolwiek kosztów poniesionych przez biegłego związanych z jej sporządzeniem lub złożeniem nie przysługują.”

Natomiast art. 7. pkt c) Ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. poz. 553, z późn. zm. 7) w art. 233 § 4 również wprowadza bardzo niesprawiedliwe i nieakceptowalne w środowisku rzeczoznawców majątkowych pełniących funkcje biegłych zmiany:

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10”.

Powyższe zmiany zdecydowanie przyczynią się do negatywnego rozregulowania obowiązujących zasad w środowisku rzeczoznawców majątkowych w związku z wykonywanymi przez nich czynnościami w charakterze biegłych, a konsekwencją ich wprowadzenia będzie nadmierna przewlekłość, na wszystkich etapach prowadzonych przez sądy postępowań, które do swojego rozstrzygnięcia będą wymagały wiedzy specjalistycznej.

Wprowadzone w/w ustawą zmiany przyczynią się do zmniejszenia liczby biegłych sądowych, gdyż z uwagi na wprowadzone zapisy biegli, sporządzając opinię na potrzeby prowadzonego przez Sąd lub Organ postępowania, nie poświęcą swojego dorobku zawodowego, a także życia prywatnego tak, aby na skutek przyjęcia przez Sąd lub Organ fałszywości lub nierzetelności opinii narazić się tym samym na konsekwencje w postaci poniesienia bardzo surowej kary, w postaci kary pozbawienia wolności na okres do 10 lat.

Ponadto na krytykę zasługuje również zapis, zgodnie z treścią którego, jeżeli sporządzona przez biegłego sądowego opinia została zakwalifikowana, jako „fałszywa”, biegłemu dodatkowo nie będzie przysługiwać zarówno wynagrodzenie za jej sporządzenie, jak i zwrot jakichkolwiek kosztów poniesionych przez biegłego związanych z jej sporządzeniem, czy też złożeniem. Taki stan rzeczy również spowoduje daleko idące konsekwencje w postaci spadku liczby biegłych, co wpłynie na przewlekłość postępowań.

Co więcej, na brak akceptacji ze strony środowiska biegłych zasługuje okoliczność, iż jeżeli natomiast opinia biegłego sądowego zostanie uznana za „nierzetelną” lub zostanie sporządzona lub złożona ze znacznym nieusprawiedliwionym opóźnieniem, wynagrodzenie

biegłego ulegnie odpowiedniemu obniżeniu. W niniejszym przypadku Sąd lub Organ również będzie mógł dowolnie w każdym przypadku odstąpić od przyznania wynagrodzenia lub zwrotu jakichkolwiek kosztów poniesionych przez biegłego, związanych z jej sporządzeniem lub złożeniem bez względu na okoliczności związane ze specyfiką oraz ze złożonością sprawy objętej przedmiotem opinii.

Powyższe zapisy w obecnym brzmieniu spowodują jedynie niechęć środowiska rzeczoznawców majątkowych do uczestniczenia w procesach sądowych w charakterze biegłych, gdyż rzeczoznawcy uczestniczący w procesie, niezależnie od wykonanej przez siebie pracy przy sporządzaniu opinii sądowej, nie będą mieli pewności, czy otrzymają jakiegokolwiek wynagrodzenie, adekwatne do czasu i nakładu pracy poniesionego przez nich w celu sporządzenia opinii.

Bardzo ważny, naszym zdaniem, jest zapis mówiący o tym, że jeżeli w procesie sądowym zostaną sporządzone opinie biegłych, a Sąd przychyli się tylko do jednej z nich, druga mimowolnie może zostać uznana za „opinię fałszywą”. Fakt ten spowoduje zastosowanie przez organy ścigania, w tym przez prokuratorów, nieadekwatnych sankcji karnych do zarzucanego biegłemu czynu, w postaci wszczęcia długotrwałego postępowania mającego na celu wyjaśnienie wszystkich okoliczności sporządzenia tzw. „opinii fałszywej”, pod groźbą skazania biegłego na karę pozbawienia wolności biegłego do 10 lat.

W tym miejscu pragnę wskazać, że sankcja przewidziana w Ustawie z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, nie jest adekwatna do popełnionego „czynu”. Ponadto sam fakt wszczęcia postępowania prokuratorskiego, nie będzie zależeć od merytorycznych przesłanek dotyczących prawdziwości i rzetelności sporządzenia opinii przez biegłego sądowego, a jedynie uznaniowej decyzji Sądu lub Prokuratury.

W ocenie środowiska rzeczoznawców majątkowych wykonujących funkcje biegłych w zakresie szacowania nieruchomości, powyższy zapis narusza kardynalne zasady prawa karnego określone w art. 1 § 2 i 3 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, Dz.U. 1997 nr 88 poz. 553 z późn. zmianami zgodnie, z którymi „nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma, a także nie popełnia przestępstwa sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu”.

Również z zasady *nullum crimen sine periculo sociali* wynika, że przestępstwem powinien być czyn społecznie szkodliwy, a zatem społeczna szkodliwość oznacza społeczną rację penalizacji określonych zachowań. Zgodnie z Wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2009 r., WA 1/09, OSNwSK 2009, nr 1, poz. 343 ocena stopnia społecznej szkodliwości jest wypadkową przesłanek przedmiotowych i podmiotowych, wymienionych w art. 115 § 2 k.k.

Ocena stopnia społecznej szkodliwości konkretnego zachowania powinna być oceną całościową, uwzględniającą okoliczności wymienione w art. 115 § 2 k.k., nie zaś sumą, czy pochodną ocen cząstkowych, takiej czy innej ujemności, tkwiącej w poszczególnych okolicznościach i dlatego też, jeżeli w art. 1 § 2 k.k. mówi się o znikomej społecznej szkodliwości czynu, to wymóg znikomości dotyczy społecznej szkodliwości ocenianej

kompleksowo, nie zaś jej poszczególnych faktorów. Natomiast za postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2013 r., II KK 155/13 należy przyjąć, że warunkiem badania społecznej szkodliwości czynu jest stwierdzenie jego bezprawności.

Podobnie zgodnie z zasadą *nullum crimen sine culpa* tylko czyn zawiniony może stanowić przestępstwo, toteż nie popełnia przestępstwa ten, komu nie można przypisać winy w czasie czynu.

Mając powyższe na uwadze trudno doszukać się w sporządzonej z należytą starannością opinii biegłego zarówno winy, jak i jakiegokolwiek stopnia społecznej szkodliwości, a więc cech bez których, o istnieniu czynu zabronionego nie może być mowy.

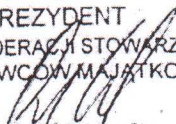
Z uwagi na fakt, iż niejednokrotnie przedłożona przez biegłego opinia ma decydujący wpływ na przebieg postępowania sądowego, a co za tym idzie ma również decydujące znaczenie dla samej prawidłowości ww. postępowania oraz z uwagi na bezpośredni interes Polskiej Federacji Stowarzyszeń Rzecznawców Majątkowych, polegający na stworzeniu, jak najlepszej regulacji prawnej regulującej i określającej w sposób bezsprzeczny, jasny i dokładny formę sporządzania opinii przez biegłych sądowych, proponujemy wykreślić zapisy art. 1 ust 141, art. 7 ust c) oraz art. 15 Ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, a co za tym idzie przywrócić obowiązujący dotychczas stan prawny.

Mając powyższe na uwadze wyrażam głębokie przekonanie, iż podnoszone przez nas zastrzeżenia, dotyczące uregulowań zawartych w Ustawie z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, przełożą się na poprawę, jakości stworzonego aktu prawnego, a co za tym idzie umożliwią, jak dotychczas, wykonywanie czynności biegłym sądowym, z należytą starannością, zgodnie z najlepszymi standardami profesjonalnego świadczenia usług, gwarantując rzetelne i terminowe wykonywanie opinii, we wszystkich zleconych przez Sądy lub Organy administracyjne sprawach.

Mając powyższe na uwadze uprzejmie proszę o pomoc, w zakresie wymienionym na wstępie mojego pisma i liczę na pomoc Pana Ministra w przedmiotowej sprawie.

Z wyrazami szacunku

PREZYDENT
POLSKIEJ FEDERACJI STOWARZYSZEŃ
RZECZCZNAWCÓW MAJĄTKOWYCH

Marek Wiśniewski